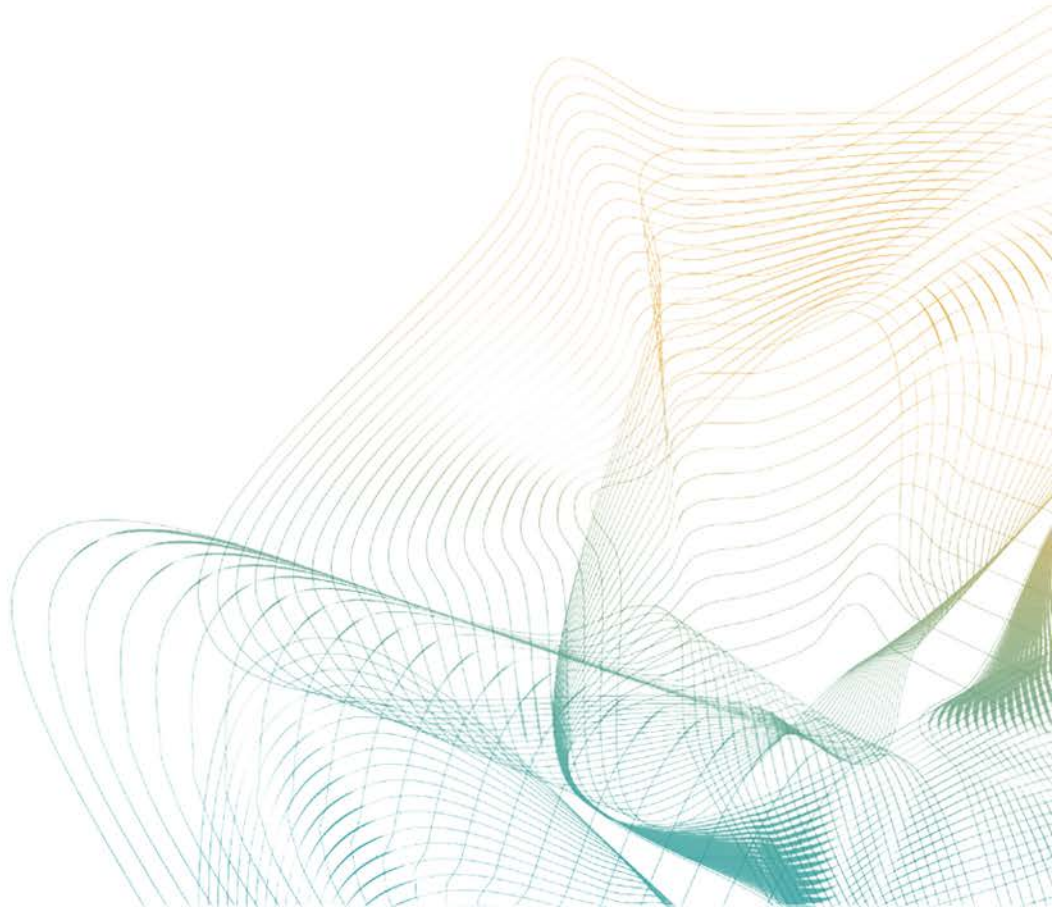

Banka Kredileri Eğilim Anketi

2018 3. eyrek

BANKA KREDİLERİ EĞİLİM ANKETİ GENEL DEĞERLENDİRMESİ

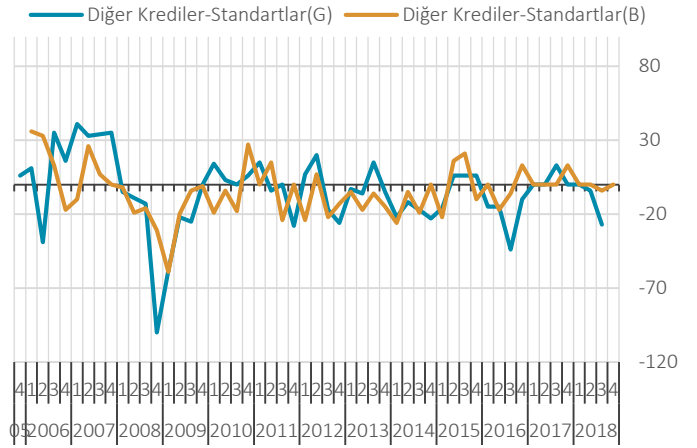
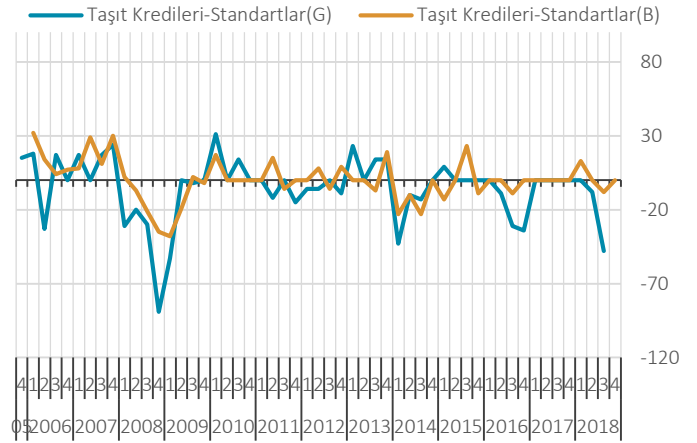
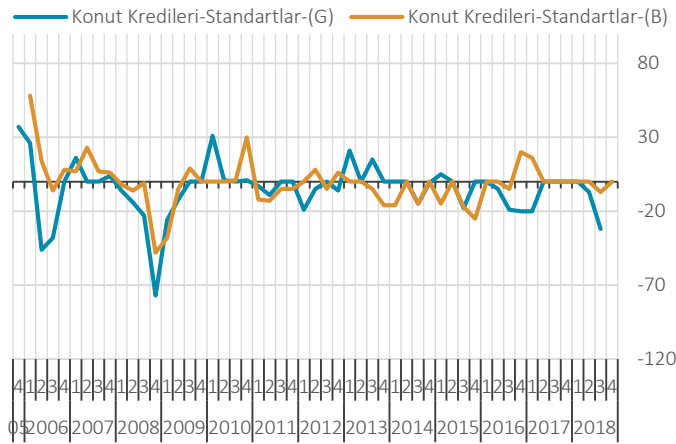
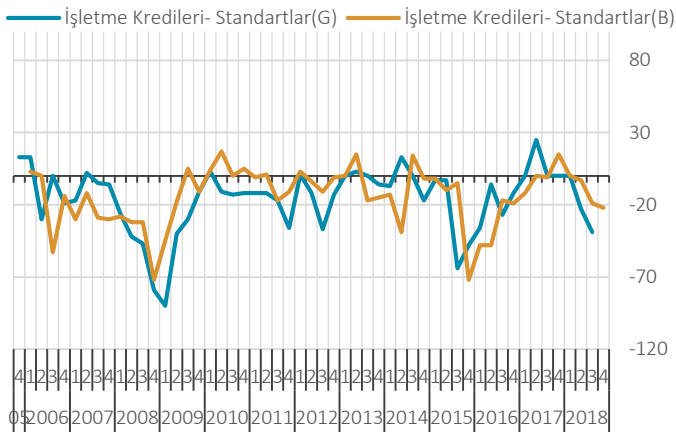
Bankaların 2018 yılının üçüncü çeyreğine ilişkin değerlendirmeleri ile 2018 yılının dördüncü çeyreğine ilişkin beklentilerini içeren Banka Kredileri Eğilim Anketi'nin 2018 yılı 3. çeyrek sonuçları incelendiğinde,

- Bankaların, tüm kredi türleri için uyguladıkları standartları sıkılaştırdığı görülmektedir. Genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler tüm kredi türlerini sıkılaştırıcı yönde etkilerken, işletmelere verilen kredilerde standartların sıkılaştırılmasındaki en etkili faktör endüstri ya da firmalara ilişkin görünüm olmuştur. 2018 yılının dördüncü çeyreği için beklentiler ise işletmelere verilen kredilerde standartların sıkılaşmaya devam edeceği, tüm bireysel kredi türlerinde ise standartların aynı kalacağı yönündedir.
- Anket sonuçları kredi talebi açısından incelendiğinde, yılın üçüncü çeyreğinde işletmelerin kredi talepleri genel olarak azalmıştır. Özellikle yabancı para cinsinden açılan kredi, büyük işletmelere verilen kredi ve kısa vadeli kredi taleplerinde güçlü bir azalış görülmüştür. Tüm bireysel kredi türlerinde ise kredi taleplerindeki azalış bir önceki döneme göre güçlenerek devam etmiştir. Talebi azaltıcı yönde etkileyen en önemli faktörün her kredi türünün kendi piyasasına ilişkin beklentiler olduğu görülmektedir. Yılın dördüncü çeyreğine ilişkin işletmelere verilen kredi talebi beklentileri; yabancı para cinsinden açılan kredi talebindeki azalışın zayıflayarak devam edeceği, diğer kredi türlerine ilişkin taleplerin ise artacağı yönündedir. Tüm bireysel kredi türlerinde beklentiler, kredi talebindeki azalışın devam edeceği yönündedir.
- Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde, yılın üçüncü çeyreğinde yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarındaki sıkılaşma güçlenerek devam etmiştir. 2018 yılı dördüncü çeyreği için bankaların beklentileri söz konusu eğilimin devam edeceği yönündedir.

I. KREDİLERE UYGULANAN STANDARTLAR

Bankalar, işletmelere kullandırılan kredilere uygulanan standartları geçen dönem beklentilerinin üzerinde sıkılaştırmıştır. İşletme kredilerine uygulanan standartları gevşetici yönde etkileyen faktör bulunmazken, standartların sıkılaştırılmasındaki en etkili faktörlerin; endüstri ya da firmalara ilişkin görünüm, genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler ile para ve tahvil piyasasına erişim olanağı olduğu görülmektedir. 2018 yılının dördüncü çeyreği için bankaların beklentisi, standartların sıkılaştırılmaya devam edeceği yönündedir (Grafik 1).

Grafik 1. Standartlarda Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları
(>0; Gevşetme, <0; Sıkılaştırma),
(Gerçekleşme (G), Beklenti (B))

Not: "Gerçekleşme (G)" anılan dönemde standartlarda meydana gelen değişimi, "Beklenti (B)" ise ilgili dönem için bankalar tarafından beklenen değişimi ifade etmektedir.

Bireysel kredilere uygulanan standartların değişimi incelendiğinde; bankaların tüm kredi türlerine uyguladığı standartların güçlenerek sıkılaşmaya devam ettiği görülmektedir. Konut, taşıt ve diğer kredilerde tüm faktörler standartları sıkılaştırıcı yönde etkilerken, üç kredi türünde de genel ekonomik faaliyetlere ilişkin beklentiler kredileri sıkılaştırıcı yönde etkileyen en önemli faktör olmuştur. Gelecek çeyrek dönem için beklentiler, tüm bireysel kredi türlerinde standartların temelde aynı kalacağı yönündedir (Grafik 1).

II. KREDİ TALEPLERİ

2018 yılının üçüncü çeyreğinde kredi talepleri incelendiğinde;

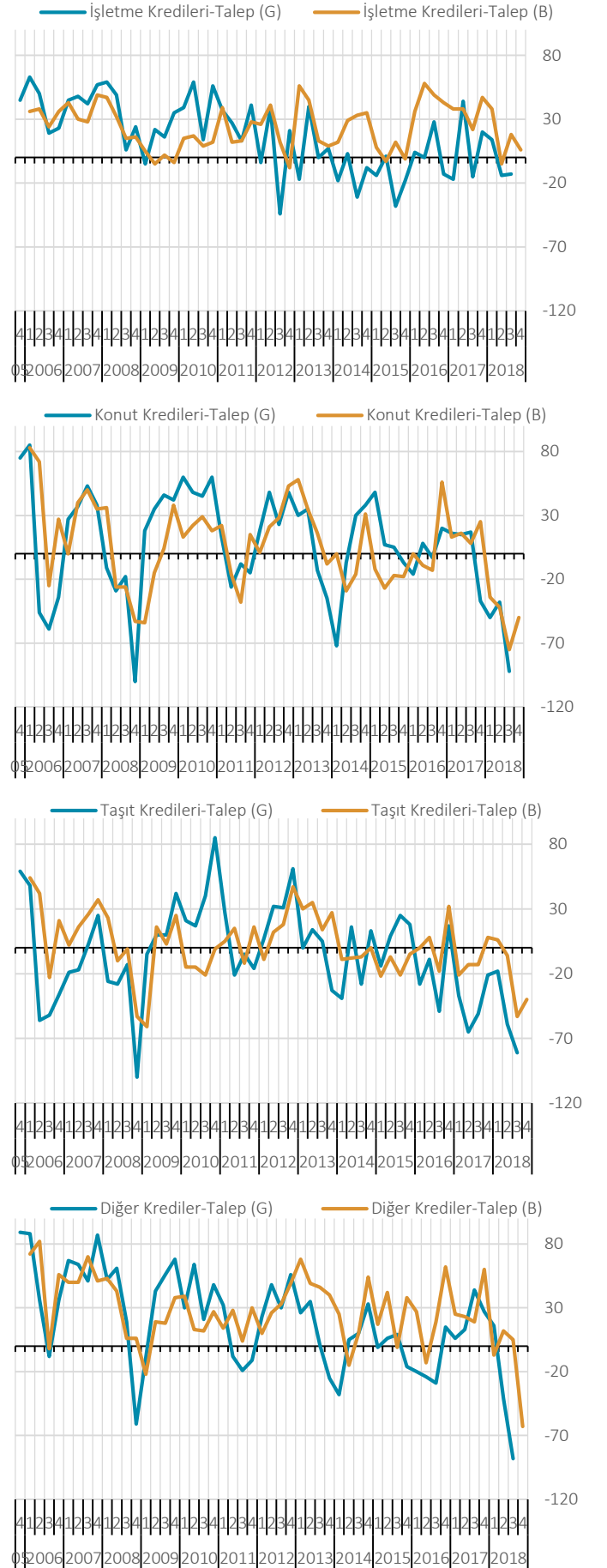
❑ İşletmelerin banka kredilerine olan talebi genel olarak azalış göstermiştir. Küçük-orta ölçekli işletmelere verilen kredi taleplerinde önceki dönem başlayan azalış devam ederken, büyük işletmelere verilen kredi talepleri ve kısa vadeli kredi talepleri bu dönemde azalmaya başlamıştır. Uzun vadeli kredi taleplerindeki azalış ise devam etmiştir. Ayrıca bu dönemde, Türk Lirası kredi talebinde azalış başlarken, yabancı para cinsinden açılan kredi talebindeki azalışın güçlenerek devam ettiği gözlenmiştir. Bireysel kredi türleri açısından incelendiğinde konut, taşıt ve diğer kredi taleplerinde azalış güçlenerek devam etmiştir. 2018 yılının dördüncü çeyreğinde, tüm bireysel kredi türlerinde talebin azalması beklenmektedir (Grafik 2).

❑ İşletmelere verilen kredilerde, sabit yatırım, birleşmeler/satın almalar ve yeniden yapılanma, stok artırımı ve işletme sermayesi, borçlanmak için menkul kıymet ihracı ve hisse senedi ihracı talebi azaltıcı yönde etkileyen faktörler olurken; borcun yeniden yapılandırılması, satıcıların peşin alımlarda uyguladığı iskonto ve kolaylıklar, diğer bankalardan alınan krediler, banka dışı mali kesimden alınan krediler ile iç finansman talebi artırıcı yönde etkileyen faktörler olmuştur (Grafik 3).

❑ Bireysel kredi türlerinden konut kredisi talebini etkileyen faktörlere bakıldığında; konut piyasasına ilişkin beklentiler, tüketici güveni, konut alımı dışındaki tüketim harcamaları, bireysel tasarruflar ve diğer bankalardan sağlanan krediler talebi azaltıcı yönde etkilerken, vergi ve fonlar ile diğer finansman kaynakları talebi artırıcı yönde etkileyen faktörler olmuştur.

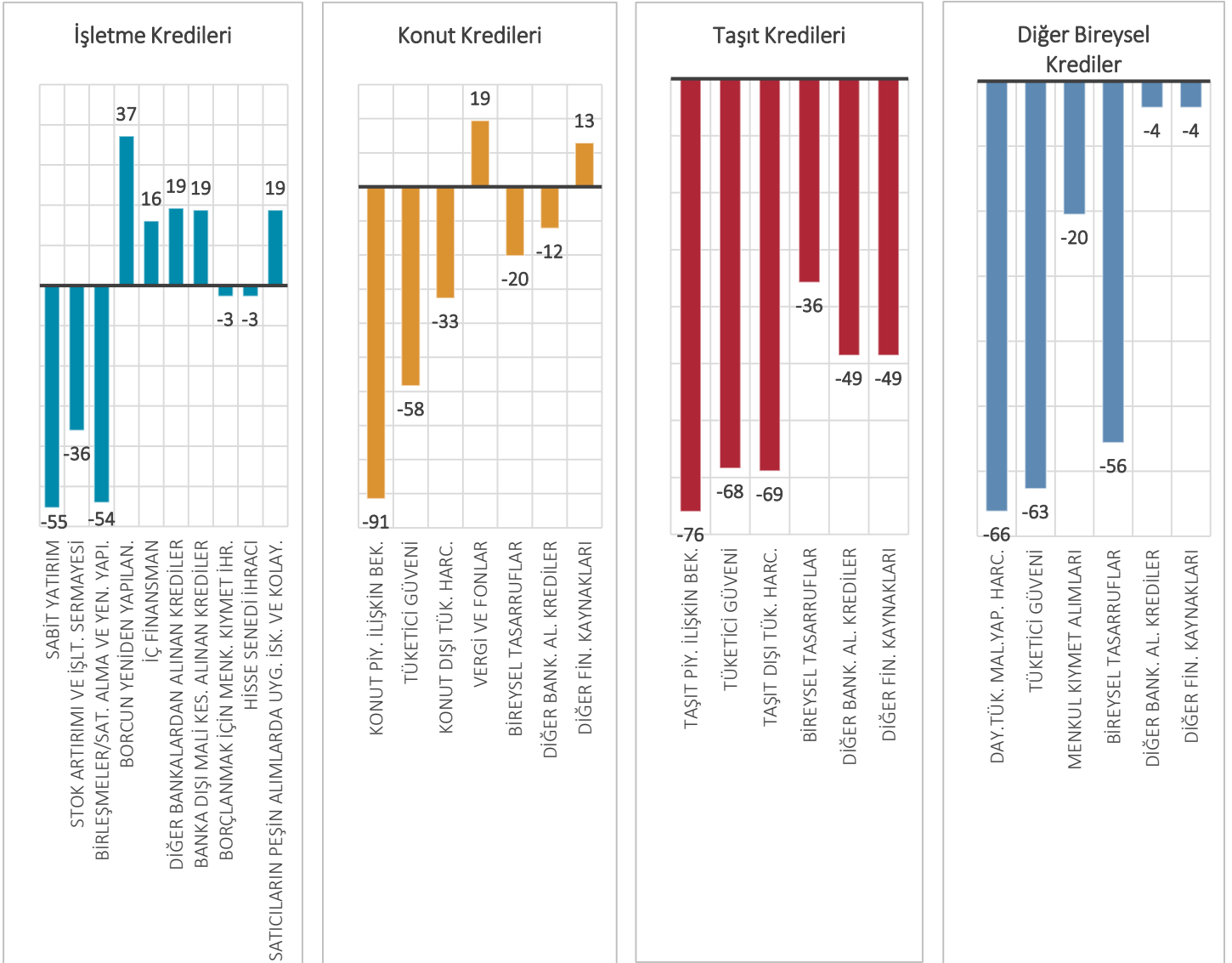
❑ Taşıt kredilerinde taşıt piyasasına ilişkin beklentiler, taşıt alımı dışındaki tüketim harcamaları, tüketici güveni, diğer bankalardan sağlanan krediler, diğer finansman kaynakları ve bireysel tasarruflar talebi azaltıcı yönde etkilerken, talebi artırıcı yönde etkileyen faktör bulunmamaktadır. Diğer bireysel kredilerde ise dayanıklı tüketim mallarına yapılan harcama, tüketici güveni, bireysel tasarruflar, menkul kıymet alımları, diğer bankalardan sağlanan krediler ve diğer finansman kaynakları talebi azaltıcı yönde etkilerken, talebi artırıcı yönde etkileyen faktör bulunmamaktadır (Grafik 3).

Grafik 2. Kredi Taleplerinde Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları
(>0; Artış, <0; Azalış)

Grafik 3. Kredi Talebini Etkileyen Faktörler (Net Değişim Yüzdeleri)

(>0; Artırıcı Etki, <0; Azaltıcı Etki)

III. KREDİ KOŞUL VE KURALLARI

İşletmelere kullandırılan kredilere uygulanan kredi koşul ve kurallarına bakıldığında; ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjının artırıldığı, faiz dışında alınan ücret ve komisyonlar, kredi ya da kredi limitinin büyüklüğü, vade, teminat ihtiyacı, kredi sözleşmesi özel koşullarına ilişkin koşul ve kuralların da sıkılaştırıldığı görülmektedir.

Konut kredilerine uygulanan koşul ve kurallar açısından bakıldığında; faiz dışında alınan ücret ve komisyonlar haricindeki tüm faktörlere ilişkin koşul ve kuralların sıkılaştırıldığı görülmektedir. Taşıt kredilerinde ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjının artırıldığı, ayrıca teminat ihtiyacı ve faiz dışında alınan ücret ve komisyonlara ilişkin koşul ve kuralların da sıkılaştırıldığı görülmektedir. Benzer şekilde diğer kredilerde de ortalama krediler ve daha riskli krediler üzerindeki kar marjının artırıldığı, ayrıca faiz dışında alınan ücret ve komisyonlar, vade ve teminat ihtiyacına ilişkin koşul ve kuralların da sıkılaştırıldığı görülmektedir.

IV. FONLAMA KOŞULLARI

Bankaların fon sağlama imkânlarının gelişimi incelendiğinde; yılın üçüncü çeyreğinde yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarındaki sıkılaştırmanın güçlenerek devam ettiği görülmektedir. Yurt dışı fonlama maliyeti ve diğer koşul ve kurallar, yurt dışı fonlama koşullarını sıkılaştırıcı yönde etkilemiştir. 2018 yılı dördüncü çeyreği için beklenti, yurt içi ve yurt dışı fonlama koşullarındaki sıkılaştırmanın süreceği yönündedir (Grafik 4).

Grafik 4. Fonlama Koşullarında Değişim Bildiren Bankaların Net Yüzde Oranları
(>0; Gevşeme, <0; Sıkılaştırma)

